

зависимости от общественно-исторических условий, от вероисповедания. Спецификой религиозной картины мира древних англосаксонцев является то, что она объединяет мифологический и христианский мировоззрения. В статье анализируются средства вербализации данного концепта на основе памятников древней письменности. Внимание автора сосредоточено на выявлении основных номинаций концепта БОГ, которые сочетают в себе языческие и христианские мотивы.

**Ключевые слова:** концепт, религиозная картина мира, язычество, христианство.

**Guzii T. Concept GOD Verbalization in the Ancient Anglo-Saxon Religious Image of the World.**

*In this article the notion of linguocultural concept in the religious image of the world, that includes cultural views, objects, phenomena or characteristics of a particular culture is examined. The author investigates the concept GOD in the religious image of the world of ancient Anglo-Saxons. GOD is a cultural concept that defines and promotes the cultural and historical development and it is central in the religious image of the world, because it is the basis for the formation of spiritual and moral values of a given society. Each community has its own religious symbols, creates a religious image of the world, depending on the socio-historical conditions of religion. The specificity of Anglo-Saxon religious image of the world is that it combines mythological and Christian worldviews. In this article means of verbalization of this concept based on the ancient monuments writing are analysed. Attention is focused on the identification of the main designations of concept GOD, which combines pagan and Christian motives.*

**Key words:** concept, religious image of the world, paganism, Christianity.

*Ірина Гумовська,  
(Тернопіль)*

УДК 81'37

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРЕЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ  
У ТЕРМІНОЗНАВСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ПРАВНИЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В  
ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ)**

*У статті досліджуються основні концептуальні засади функціонування сучасної юридичної термінології в економічному дискурсі. У дослідженні аналізуються роботи вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, які займалися вивченням різних аспектів термінознавства, теоретичних засад проблеми, концептуальних питань, визначенню поняття та інших. У роботі визначені поняття «термін», «термінологія», «професійна лексика», «термінологічне поле» та «юридична термінологія». Ми звертаємо увагу на поняття «підмова», оскільки наше дослідження присвячене процесам інтеграції лексики двох підмов — економічної та юридичної. У статті також пропонуються власні визначення ключових понять термінознавства. Результати нашого дослідження будуть корисними для молодих науковців, що займатимуться аналізом теоретичних аспектів кореляційних процесів та функціонування термінів в дискурсах з економіки, правознавства, історії тощо.*

**Ключові слова:** загальна лексика, економічний дискурс, правничий дискурс, підмова, термін, термінологія.

**Постановка проблеми** У сучасних працях з лінгвістики вчені приділяють велику увагу вивченню термінів та термінологічних систем. Аналіз теоретичних концепцій з проблеми термінознавства показав, що єдиного та адекватного визначення поняття «термін» не існує. Це слово прийшло до нас ще з античних часів. У латинській мові воно означало «рубіж», «межу». У середньовіччі воно набуло значення «позначення», «визначення». Номінацію слова *terme* — «слово» знаходимо у старофранцузькій мові [див.24, с.143].

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** Дослідженням різних аспектів термінознавства, теоретичних засад проблеми, концептуальних питань, визначенню поняття та інших присвячено низку праць Т.Панько, Т.Кияка, В.Лейчика, Ф.Циткіної, Р.Іваницького, О.Іващишин, Л.Мисик, а також праці зарубіжних учених Р. де Богранда, Г.Фелбера, Ж.Рондо, А.Вовка та інших. У працях Т.Кияка простежуємо прагнення до стандартизації та уніфікації

термінів [14–16]. В. Лейчик досліджує теоретичні аспекти терміносистем [18]. Г.Винокур аналізує питання лінгвістичної суті терміна, природу та організацію термінологій, співвідношення між номенклатурою та термінологією [6]. О. Іващишин аналізує переважно структурні особливості та семантичну диференціацію термінів-словосполучень на матеріалі лексики сірчаного виробництва [11;12]. Проблема становлення англійської юридичної термінології присвячено статті Л.Мисик [20;21]. Сучасну міжнародну термінологію та перспективи її розвитку досліджує Р. де Богранд (Австрія) [2]. Термінологічні проблеми кібернетики висвітлено у праці вченого, інженера-хіміка А.Вовка (США) [7].

**Мета статті** — здійснити науковий аналіз сучасних теоретичних аспектів термінології **Завданням** нашої статті є визначення ключових понять у сфері термінознавства, зокрема тих, які будуть важливими для нашої роботи.

**Виклад основного матеріалу дослідження** У працях Г.Винокура, а також у багатьох лексикографічних джерелах визначається термін на основі експлікації його основної диференціальної ознаки — функції реалізації спеціального професійного поняття. В одній зі статей Г.Винокур тлумачить терміни як слова в особливій функції, функції назви [6]. З деякими його висновками погоджується О.Реформатський: висуваючи на перший план дефінітивну функцію терміна, він вважає термін одиницею термінологічного поля, в якому той моносемічний, точний, стилістично нейтральний та позбавлений експресії [17].

Думки іншого плану висловлює Д.Ушаков. Він визначає термін як поняття, виражене словом, або слово, що є назвою строго визначеного поняття; спеціальне слово чи вираз, прийняте для позначення чого-небудь в тому чи іншому середовищі, професії [30, с.689]. В цьому тлумаченні простежуємо певне нерозуміння різниці між терміном, номенклатурним позначенням слів, фразеологізмами професійної мови.

Т.Канделакі розуміє термін як слово чи словосполучення, що вимагає для встановлення свого значення в певній системі понять побудови дефініцій [13]. У «Логічному словнику» М.Кондакова термін визначається як слово чи словосполучення, що є точною назвою строго визначеного поняття [17, с.594].

Прагненням до адекватної детермінації поняття керується і О.Суперанська, яка кваліфікує термін як спеціальне слово (чи словосполучення), що є прийнятним в професійній діяльності та вживається в особливих умовах. Це словесне позначення поняття, яке входить у систему понять певної галузі професійних знань; це також основний понятійний елемент мови для спеціальної мети [29, с.14].

У деяких монографічних дослідженнях, зокрема у праці А.Крижанівської та Л.Симоненко, терміни визначаються як номінанти системи понять науки, техніки, офіційної мови та їх відображення у виробництві, суспільному житті чи їх окремих сферах [24, с.15]. Згідно з думкою авторів, кожний термін у конкретній галузі має суспільно усвідомлене значення. М.Зарицький вважає, що терміни як інструменти наукового мислення є основною структурною одиницею, яка втілює результати теоретико-пізнавальної діяльності людини [24, с.16].

Інакше тлумачить термін М.Мостовий, визначаючи його як слово або словосполучення з історично умотивованим чи умовно закріпленим значенням, що відбиває одне поняття у спеціалізованій галузі знання чи виробництва [22, с.191]. На його думку, сукупність термінів як лексичних засобів найменування становить термінологію.

В українському мовознавстві підхід до терміна на теоретичному рівні знаходимо у працях НТШ. Зокрема Т.Секунда зазначає, що термін: 1) легко зрозумілий; 2) точно відповідає суті наукового об'єкта; 3) недвозначний (з кожним терміном має бути пов'язане тільки одне значення); 4) гнучкий, тобто дає змогу легко творити від нього похідні терміни; 5) «доброзвучний» [24, с.145].

У зарубіжному термінознавстві термін також тлумачиться неоднозначно. Англійські дослідники Гринаф та Катридж порівнюють термін з математичними знаками та формулами, що не входять до словникового складу мови. Про терміни як про елементи особливої наукової мови, яким не властива чіткість та логічність, писав французький учений Е. Жильбер. Ж. Вандрієс та Й.Сміт ототожнюють терміни з жаргонами [24, с.144]. Л.Дьодерлайн дав таку цікаву характеристику терміна: Finis «кінець» (das Ende) — це границя як ознака кінця; а Terminus — це

штучно встановлена, де дещо повинно бути закінченим [36, с.359–360]. Таке визначення допомагає розрізнити окремі дисципліни в континуумі наукових знань та встановлювати термінологію кожної науки під певним кутом зору, напрямом думки.

Проблема визначення поняття є також актуальною для нашого дослідження. Б.Головін вважає поняття елементом думки, що відображає загальні та суттєві ознаки, властивості і відносини предметів та явища дійсності, які відображають та виділяють предмети і явища як самостійні. Термін завжди пов'язаний з поняттям. Але поняття можуть виражатися загальноживаними словами [9, с.35–36]. Загальні поняття, побутові поняття та спеціальні поняття можна розділити з точки зору значущості ознак, що відображаються [9, с.40].

Термін будь-якої галузі знання виражає спеціальне професійне поняття, якщо воно вживається в умовах спеціальної професійної комунікації.

Систему термінів у літературі кваліфікують як термінологію. Це слово утворене від латинського *terminus* та старогрецького *logos*. Щодо диференціації змісту в понятті «термінологія», то заслуговують на увагу концептуальні положення, сформульовані Б.Головіним та Р.Кобріним. Вони розглядають термінологію як: 1) сукупність слів та словосполучень, що називають спеціальні об'єкти і виражають спеціально-професійні поняття; 2) розділ мовознавства, що вивчає сукупності термінів, їх граматичну організацію та закони функціонування [9, с.7]. О.Реформатський під термінологією розуміє науку про терміни [27; 28]. На думку Т.Панько, термінологія — категорія змінна. Вона залежна від відповідної науки, її розвитку, через те постійно повинна переглядатися для того, щоб термін найточніше передавав суть понять, їх місце у системі, а водночас щоб новостворені чи запозичені терміни органічно пов'язувалися з наявними, не порушуючи структури кожної конкретно взятої терміносистеми [24].

Практичного значення для нашого дослідження набуває теорія про терміни В.Даниленко [10, с.19–20]. Згідно з думкою автора, терміни становлять головну специфіку лексики мови науки і є інформативною її частиною. Вони роблять лексичний склад мови науки принципово відмінним від загальноживаної лексики за такими напрямками: семантично (терміни називають тільки спеціальні поняття, кожен з них унікальний за своїм змістом); функціонально (терміни виконують не тільки номінативну, а й дефінітивну функцію); у сфері поширення (терміни у своїй прямій функції є засобами тільки професійного спілкування); за джерелами, способами та засобами утворення; за семіотичним складом одиниць найменування.

Теоретичні роздуми над працями з питань розуміння і тлумачення понять «термін», «термінологія», «терміносистема», «термінологічне словосполучення», а також аналіз фактологічного текстового фахового матеріалу дали нам підстави здійснити робочу детермінацію деяких з цих понять. Концептуально вона представлена в наступних дефініціях.

Під *поняттям* ми розуміємо компонент думки, що відображає загальні та суттєві ознаки, властивості та відношення предметів і явищ як самостійних об'єктів.

Під *терміном* в даній праці ми розуміємо слово чи словосполучення, що має спеціальне значення, виражає і формує професійне поняття, застосовується в процесі засвоєння наукових та професійних об'єктів і кореляції між ними.

Зазначимо, що термін, як правило, виконує дві функції — номінативну (тобто називає поняття) та функцію відображення змісту поняття. Будь-який термін у певній системі понять, на противагу звичайному слову (чи словосполученню), повинен мати обмежений, чітко зафіксований зміст.

Багатоаспектним виявилось в науковій літературі і тлумачення поняття «термінологія». Корисними та цікавими для нашого дослідження є сім визначень дослідника термінології Р. де Богранда [2, с.29], які ми беремо до уваги, аналізуючи юридичну термінологію в економічному дискурсі :

- 1) термінологія є спеціалізованим лексичним складом;
- 2) термінологія — інструмент для втручання у звичайне спілкування;
- 3) термінологія дає ключові слова для розширення спеціалізованих рамок знань про певну галузь;

- 4) термінологія претендує на дозвіл, тобто на думку автора, вибір термінології часто є двостороннім жестом довір'я до одного підходу і недовір'я до інших;
- 5) термінологія є системою сигналів для того, щоб відрізнити «своїх» від «сторонніх»;
- 6) термінологія є організаційним і педагогічним інститутом для пропонування чи одержання компетентності та досвіду в певній галузі;
- 7) термінологія називає контрольні центри в межах специфічних знань у певній галузі.

У словнику лінгвістичних термінів О.Ахманової термінологія кваліфікується як сукупність термінів певної галузі виробництва, діяльності, знання, що утворює особливий пласт лексики, який найлегше піддається упорядкуванню [1, с. 474]. Т.Панько, І.Кочан та Г.Мацюк вважають термінологію не системою, а сукупністю термінів, що входять у певну термінологічну систему [24, с. 148]. Про два значення слова «термінологія» згадує у своїй статті А.Вовк. У першому значенні — це сукупність термінів якоїсь галузі науки, техніки, мистецтва. Автор називає таку сукупність термінологією. У другому значенні термінологія — це галузь мовознавства (лексикології) — термінознавство [7, с. 23].

На нашу думку, ознаками термінології є:

- 1) сукупність чи множина термінів-слів взагалі;
- 2) сукупність термінів (понять чи назв) будь-якої галузі науки (юридична термінологія, хімічна термінологія, економічна термінологія).

У цій роботі ми визначаємо термінологію як сукупність термінів, співвідносних з професійною сферою діяльності та пов'язаних один з одним на понятійному, лексико-семантичному, словотворчому та граматичному рівнях. Вона об'єднує найменування категорій понять: об'єктів, явищ та їх закономірних зв'язків, відношень; властивостей, ознак, якостей; процесів, станів, осіб, наук тощо.

Важливим при дослідженні термінів та термінологій є питання відмежування термінології від професійної лексики. Одиницею професійної лексики є професіоналізми, які позначають спеціальні поняття, знаряддя чи продукти праці. Спорідненість між професіоналізмами та термінами полягає в тому, що і ті і інші входять до складу галузевої, чи спеціальної лексики. Подібне використання для позначення предметів та понять спеціальної лексики та входження до її прошарку, з розмежування слів-професіоналізмів та слів-термінів є важливим питанням для багатьох лінгвістів. Відокремити професіоналізми від термінів, на думку В.Прохорової, неможливо, бо наука нерозривно пов'язана з технікою, промисловістю, сільським господарством [25;26]. Але тепер дослідники галузевої лексики намагаються провести межу між поняттями «професіоналізм» та «термін». Т.Панько вважає, що різниця між терміном та професіоналізмом полягає в тому, що термін — це цілком офіційна, узаконена назва певного поняття, а професіоналізм — напівофіційне слово, сферою вживання якого є мовлення [24, с.148]. Згідно з теорією С. Шелова, професіоналізмам властива функціонально-стильова обмеженість вживання та наявність емоційно-експресивних конотацій [31]. З цією думкою погоджується В.Бондалетов [3, с.132]. Він вважає, що багато термінологій формуються на базі професійної лексики і в процесі подальшого розвитку можуть включати в свою систему професіоналізми. Професійне слово відрізняється від терміна і тому не може відразу увійти в терміносистему. Професіоналізм повинен набути деяких структурних, семантичних та функціональних ознак, які дозволять йому стати терміном.

Серед інших термінологічних понять звернемо увагу на поняття «підмова» («субмова»), оскільки наше дослідження присвячене процесам інтеграції лексики двох підмов — економічної та юридичної. Важливо визначити поняття кожної з цих підмов, щоб в подальшому адекватніше представити і дослідити юридичну термінологію економічного дискурсу, юридичну термінологію економіки.

До юридичної підмови входять, крім юридичних термінів, ще економічна, загальнонаукова лексика, лексика інших підмов та слова загального вжитку. Аналогічно до підмови економіки входять економічні, юридичні терміни, загальнонаукова лексика та лексика інших підмов, загальнонавчани слова.

Під поняттям *юридична термінологія* ми розуміємо прошарок лексики, яка обслуговує правознавство і пов'язана з юриспруденцією як наукою, як фахом, як галуззю професійної



діяльності. Особливість юридичної термінології порівняно з іншими термінологічними системами проявляється, на думку дослідників, у своєрідних словотворчих моделях, у характерному для неї співвідношенні іншомовних та національних елементів, у специфіці її становлення та розвитку. До юридичної термінології ми відносимо назви предметів, дій, явищ, осіб тощо, безпосередньо пов'язаних з юриспруденцією та її функціонуванням в суспільстві.

Вимагають інтерпретації та уточнення також такі поняття, як «термінологічне поле» і «дискурс». О.Реформатський вважає, що термін є членом будь-якої термінології, в межах якої він однозначний. Термінологічне поле, на думку лінгвіста, заміняє йому контекст. В своєму термінологічному полі термін-слово набуває точності та однозначності, а за його межами — може втратити ознаки терміна [27, с.103]. Отже, термін парадигматичний семантично, тобто в кожній термінології він співвідноситься з тими чи іншими поняттями.

Під термінологічним полем у нашій роботі ми розуміємо своєрідну область існування терміна, всередині якої він має ознаки та певні властивості, притаманні й іншим термінам, з якими цей термін перебуває в певній кореляції в межах даної підмови. Будь-який термін може вживатися та вживається в термінологічному контексті. Але це є сфера його вживання, а поле — сфера існування його як терміна. Мова певної галузі науки є тим контекстом, до якого входить термін і де уточнюється його значення.

Роль дискурсу для правильного розуміння терміна має велике значення. Визначення та прагматичні його функції наведені у працях Г.Кука, Д.Нунана, Е.Хетч та ін. Деякі аспекти юридичного дискурсу проаналізовано у дослідженні Т.Бібі [32]. Важливим та цікавим для нашої роботи є визначення дискурсу Г.Кука, під яким він розуміє мову з практичної точки зору завдяки комунікації [34, с.6]. Дискурс у нашому дослідженні кваліфікується як текст чи його сегмент, ознакою якого є логічне поєднання та взаємодія мовних форм на різних лінгвістичних рівнях, між котрими існують корелятивні зв'язки лінгвістичного та екстралінгвістичного змісту і, як наслідок, має місце логічність і змістовність структурної будови, яка здатна реалізувати прагматику аргументації, полеміки, наукового доведення тощо.

**Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок** Врахувавши думку дослідників і дослідивши аналізований матеріал, ми дійшли висновку, що *термін* повинен: 1) бути однозначним. Багатозначність терміна можна виявити тоді, коли зіставляються терміни певної галузі з термінами сусідніх галузей наук; 2) не мати синонімів; 3) відображати необхідні та достатні ознаки поняття, які створюють, з одного боку, узагальнення понять, а з іншого — їхню специфіку; 4) проявляти ознаку системності. Згідно сучасних наукових праць ми також можемо виділити такі ознаки *термінології*, як: сукупність чи множина термінів-слів взагалі; сукупність термінів (понять чи назв) будь-якої галузі науки (юридична термінологія, хімічна термінологія, економічна термінологія). В статті ми розглянули різні концептуальні підходи до базових понять у термінології, дали визначення таким поняттям, як «термін», «термінологія», «термінологічне поле», «дискурс», «термінологічне поле» та «підмова». Результати нашого дослідження можуть бути використані у наукових роботах, присвячених функціонуванню, наприклад, юридичних термінів в економічних текстах.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – 2-е изд. – М.: Сов энциклопедия, 1969. – 607 с.
2. Богранд Р. де. Міжнародна термінологія: перспективи для нового порядку денного / де Р. Богранд // Науково-технічне слово. – 1993. – №1. – С. 23–34.
3. Бондалетов В. Д. Социальная лингвистика / В.Д. Бондалетов. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.
4. Будагов Р. А. Борьба идей и направлений в языкознании нашего времени. / Р.А. Будагов // АН СССР; Ин-т языкознания. – М.: Наука, 1978. – 248 с.
5. Будагов Р. А. Введение в науку о языке: Учеб. пособие для филол. фак. ун-тов и пед. ин-тов. / Р. А. Будагов. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1965. – 492 с.
6. Винокур Г.О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии / Г.О. Винокур // Тр. МИИФЛ. – 1939. – Т.5. – С.5–6.
7. Вовк А. Термінологічні проблеми кібернетики / А. Вовк // Науково-технічне слово. – 1995. – №1. – С. 23 – 30.
8. Вовк Л. Німецька термінологічна лексика в галузі банківської та біржової діяльності: теоретичні та лексикографічні аспекти / Л. Вовк // Матеріали 2-ї західно-регіон. наук.-метод. конф. викладачів іноз. мов

- вищих навч. закладів «Лінгво–дидактичний плюралізм навчального процесу з іноземних мов у вищих навчальних закладах». – Тернопіль. – 1999. – С. 130–133.
9. Головин Б.Н., Кобрин Р.Ю. Лингвистические основы учения о терминах: Учеб. пособие./ Б.Н. Головин, Р.Ю. Кобрин. – М.: Высшая школа, 1987. – 103 с.
  10. Даниленко В.П. Русская терминология. Опыт лингвистического описания / В.П. Даниленко. – М.: Наука, 1977. – 248с.
  11. Іващишин О.М. Прагматичні функції термінів–словосполучень в заголовках англомовних науково–технічних текстів з проблем екології та сірчаного виробництва / О.М. Іващишин // Матеріали 2–ї західно–регіон. наук.–метод. конф. викладачів іноз. мов вищих навч. закладів «Лінгво–дидактичний плюралізм навчального процесу з іноземних мов у вищих навчальних закладах». – Тернопіль. – 1999. – С. 129–130.
  12. Іващишин О.М. Структурні особливості та семантична диференціація термінів–словосполучень у науково–технічних текстах / О.М. Іващишин // Іноземна філологія. – 1996. – Вип.109. – С. 41–44
  13. Канделаки Т.Л. Семантика и мотивированность терминов / Т.Л. Канделаки. – М., 1977. – 134 с.. – К., 1989. – 103 с.
  14. Кияк Т.Р. Лингвистические аспекты терминоведения: Учеб. пособие / Т.Р.Кияк. – К.: УМКВО, 1989. – 104 с.
  15. Кияк Т.Р. Мотивированность лексических единиц: (Количественные и качественные характеристики) / Т.Р.Кияк. – Львов: Вища школа, 1988. – 160 с.
  16. Кияк Т.Р. Науково–технічний переклад (теоретичні та прикладні аспекти) / Т.Р.Кияк // Іноземна філологія. – 1992. – Вип. 104. – С.141–150.
  17. Кондаков Н.И. Логический словарь / Н.И. Кондаков. – М.: Наука, 1971. – 658 с.
  18. Лейчик В.М. Люди и слова / В.М. Лейчик. – М.: Наука, 1982. – 177 с.
  19. Лотте Д.С. Основы построения научно–технической терминологии / Д.С. Лотте. – М.: Изд–во АН СССР, 1961. – 158 с.
  20. Мисик Л.В. Генезис та функціонування термінологічних словосполучень в англійській науковій юридичній літературі / Л.В. Мисик // Іноземна філологія. – 1993. – Вип. 105. – С. 97–102.
  21. Мисик Л.В. Лінгвостилістичні особливості англомовних текстів у галузі юриспруденції / Л.В. Мисик // Іноземна філологія. – 1992. – Вип. 103. – С. 116–122.
  22. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови: Підручник для ін–тів і фак. іноз. мов / М.І. Мостовий. – Харків: Основа, 1993. – 256 с.
  23. Овчаренко В.М. Структура і семантика науково–технічного терміна / В.М. Овчаренко. – Харків, 1968. – 72 с.
  24. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. – Львів: Світ, 1994. – 216 с.
  25. Прохорова В.Н. Об эмоциональности термина / В.Н. Прохорова // Лингвистические проблемы научно–технической терминологии.– М., 1970. – С. 153.
  26. Прохорова В.Н. О сходствах и различиях терминологической и жаргонной лексики / В.Н. Прохорова // Исследования по современному русскому языку: Сб. статей, посв. памяти проф. Е. М. Галкиной–Федорук. – М.: Изд–во Моск. ун–та, 1970. – С. 206–207.
  27. Реформатский А.А. Термин как член лексической системы языка / А.А. Реформатский // Проблемы структурной лингвистики 1967. – М., 1967. – С. 101–105.
  28. Реформатский А.А. Что такое термин и терминология / А.А. Реформатский // Вопросы терминологии. – М., 1961.– С. 46–55.
  29. Суперанская А.В., Подольская Н.В., Васильева Н.В. Общая терминология. Вопросы теории / А.В.Суперанская, Н.В. Подольская, Н.В. Васильева. – М.: Наука, 1989. – 246 с.
  30. Ушаков Д.Н. Толковый словарь русского языка / Д.Н. Ушаков. – Т.4. – М., 1940. – 959 с.
  31. Шелов С.Д. Терминология, профессиональная лексика и профессионализмы / С.Д. Шелов // Вопросы языкознания. – 1984. – №5. – С. 76–87.
  32. Beebe T. The Ideology of genre / T. Beebe. – the Pennsylvania: State University Press, 1994.
  33. Bordiuk L. The Pragmatic aspect of discourse in teaching English for science and technology / L.Bordiuk // Programme of the International Linguistic and Methodological Conference: «English Language in Ukraine: Past – Imperfect, Present – Indefinite, Future – ?». – Lviv, 1995.
  34. Cook G. Discourse / G. Cook.– Oxford: Oxford University Press, 1989.
  35. Cook G. Discourse and literature / G. Cook. – Oxford: Oxford University Press, 1995.
  36. Doederlein L. Lateinsche synonyme und etymologien / L. Doederlein. – Leipzig, 1831.

***Гумовская И. Концептуальные основы корреляционных процессов в терминоведении (на примере юридической терминологии в экономическом дискурсе).***

*В статье исследуются основные концептуальные основы функционирования современной юридической терминологии в экономическом дискурсе. В исследовании анализируются работы отечественных и зарубежных лингвистов, занимавшихся изучением различных аспектов терминоведения, теоретических основ проблемы, концептуальных вопросов, определению понятия и других. В работе определены понятия «термин», «терминология», «профессиональная лексика», «терминологическое поле» и «юридическая терминология». Мы обращаем внимание на понятие*

«подъязык», поскольку наше исследование посвящено процессам интеграции лексики двух подъязыков - экономического и юридического. В статье также предлагаются собственные определения ключевых понятий в сфере терминоведения. Результаты нашего исследования будут полезными для молодых ученых, которые будут заниматься анализом теоретических аспектов корреляционных процессов и функционирования терминов в дискурсах по экономике, правоведению, истории и т.д.

**Ключевые слова:** общая лексика, экономический дискурс, юридический дискурс, подъязык, термин, терминология.

***Gumovska I. Basic Conceptual Principles of Correlation Processes in Terminology (on the Basis of Legal Terminology in Economic Discourse).***

The article deals with the basic conceptual principles of modern legal terminology functioning in economic discourse. The research analyzes scientific works of native and foreign linguists who studied various aspects of terminology, theoretical principles of the problem, conceptual issues, definitions, etc. The paper analyzes the definition of "term", "terminology", "professional vocabulary", "terminological field" and "legal terminology". We pay attention to the concept of "sublanguage" as our research is devoted to the process of lexical integration of both economic and legal sublanguages. The work also offers own definitions of the key concepts in the field of terminology. The results of the article will be useful for young researchers dealing with the theoretical aspects analysis of both correlation processes and terms functioning in discourses on economics, law, history, etc.

**Key words:** general vocabulary, economic discourse, legal discourse, sublanguage, term, terminology.

**Оксана Дзюбіна**  
(Львів)

УДК 81'373.43=111

### **КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ**

У статті визначено основні підходи до розуміння таких понять як «концепт» та «концептуалізація» та їх роль в появі нових лексичних одиниць сучасної англійської мови. Розглядається поняття концептуальної картини світу як динамічної системи інформації про об'єкти, актуально і потенційно представленої в діяльності індивіда. З'ясовано специфіку базової категорії концептуальної семантики. Окреслено основні функції концептів у формуванні концептуальної картини світу та розглянуто їх детальну структуру. Встановлено основні відмінності між концептуальною та мовною картиною світу. Розглянуто особливо значимі для англійської картини світу слова – культурні концепти та важливі елементи англійської національної концептосфери. З'ясовано умови необхідні для утворення концептуальної системи. Зазначено, що процес концептуалізації є досить складним, поетапним і динамічним процесом в сучасній англійській мові.

**Ключові слова:** концепт, номінація, семантика, концептуальна картина світу.

**Постановка проблеми.** Розвиваючи думку про концептуальну основу значення нового слова, слід було б більш ретельно розглянути такі ключові поняття як концептуалізація і концепт. Ф. Кліке визначає концептуалізацію як понятійну класифікацію. У Короткому словнику когнітивних термінів ми знаходимо таке визначення: «концептуалізація – один з найважливіших процесів пізнавальної діяльності людини, що полягає в осмисленні інформації, що надходить до неї та призводить до утворення концептів, концептуальних структур і всієї концептуальної системи». Характеризуючись багатоканальністю й цілісністю отримання та переробки інформації, концептуалізація спрямована на виділення у свідомості суб'єкта пізнання мінімальних змістових одиниць досвіду (наносмислів), які піддаються омовленню. Процес концептуалізації є досить складним, поетапним і динамічним процесом в сучасній англійській мові.